

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Előzetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vételnek fel.

Felölös szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előzetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számítanak.

Szent István napján.

(m. f.) Vannak igazságok, melyeknek evidens volta szinte kikényszeríti saját magunknak megismerését, melyek elől tehát ki nem térhet a legegyszerűbb, de azért józanul gondolkodó elme; és vannak igazságok, melyeket csak évszázadok tapasztalata avatott azokká, melyeknek megismerésére mélyebben járó elmére van szükség, de ebben aztán sziklaszilárd meggyőződéssé jegecesednek ki, melytől ész és akarat többé el nem tántorodik sohasem. Az érzéki észrevétel igazságai az első csoportot alkotják; a másodikhoz tartoznak többek között azok az igazságok, melyeket leiszűrt számunkra a történelem, mely éppen ezen változatlan értékű igazságokat alkotó erejénél fogva nyerte a »magistra vitae« az élet mesterének nevezetét.

Ilyen történelmi igazság az a nagy szerep is, mely a magyar nemzet ezeréves fönmaradásában első királyát, szent István illeti meg, kinek ünnepét tehát teljes joggal és indokolt kegyelettel üli meg mindmáiglan hálás népe és nemzete.

Az első az volt, hogy nemzetét a keresztény hitre térítette.

A nyugaton pedig a népvándorlást követő államalakulások idejében a kultúra és a kereszténység egyet jelentett, s az egyház a közművelődésnek is zászlótartója apostola volt, nemcsak a hitnek.

Szent István királynak nagy érdeme hogy a keresztény vallás révén nemzetét szerencsés kézzel illesztette bele az európai kultúrnépek sorába, s ezáltal biztosította annak létét és fönmaradását. Benne nem elég tehát csupán az apostolt látnunk, ki egy új eszme iránti lelkesedéstől elragadtatva, szinte rajongó buzgósággal terjeszti azt népe körében. Szent Istvánban csodálnunk kell egyúttal a nagy bölcszet is, ki a keresztény vallásban rejlő nagy kulturális erőforrást megismervén, általa sietett biztosítani jobb sorsra érdemes, de a szakadatlan kalandozások következtében pusztulásnak indult nemzetét életét.

A második nemzet fenntartó garancia melyet sz. Istvánnak köszönhetünk, a központi és a decentralizált hatalomnak az a bámulatosan szencsés vegyülete, melyre mint alapra szent István király a magyar alkotmányt fektette.

Két államforma kibeghetett sz. István előtt példa gyanánt. Egyik volt a német császárság, melyben a Karolingiak utolsó éveiben módfelett megerősödött grófok és bárók valóságos kis királyokként garázdálkodtak, amíg aztán I. és III. Ottó erős kézzel véget nem vetettek uralmuknak. Ez a tapasztalat elvehette sz. István kedvét attól, hogy a régi magyar törzsfőknek decentralizált hatalmát erősítse. A másik példa volt a bizánci császárság, melynek korlátlan központi hatalma despotizmussá fajult. Kiváló egyéniség, nagy jellem kezében ez a centrális teljhatalom rendszerint hasznára vált az illető nemzetnek; epigonok, törpe utódok kezében azonban országos veszedelem volt mindenkor.

Szent István szerencsés tapintattal megmaradt az arany középszeren. A megyei rendszerrel biztosította nemzetét uralkodója ellen és gátot vetett a zsarnoki centralizációnak; viszont a királyi koronában zálogot adott a népnek, hogy a kiskirályok hatalma sem fog a központi hatalomnak kárára tulságos magasra nőni. És valóban azt látjuk, hogy mikor pl. az Árpádok kihaltával az oligarcháknak, a Csák Mátéknak, Amadéknak, Aporoknak, Brebirieknek hatalma megbontással fenyegette a nemzet egységét, a koronás király személyének erkölcsi ereje mindég helyre állította az egyensúlyt; viszont a Rákos mezeje, vagy a budai Duna jege tanuszkodhattak elégszer arról, hogy a nemzet az ő jogos akaratát királyainak jogtalan kívánságaival szemben is tudta érvényesíteni.

Szent Istvánnak harmadik érdeme, hogy noha mindenben békére törekedett, fegyveres kézzel is megtudta védeni egyaránt minden külső és belső ellenséggel szemben. Koppány és Ajtony vezérek, meg Konrád német császár a tanui, hogy sz. István a hadvezér sem volt kisebb apostolnál. És e diadalmas

fegyvertényekre szüksége is volt, mert ezekkel igazolhatta harcratermett vérelőtt, hogy a keresztény vallás nem gyengíti a nemzet fegyveres erejét és harci bátorságát.

Békében, háboruban mint király és apostol egyaránt nagy volt szent István, ezért minden idők magyarjaitól megérdemli, hogy országos ünnepén az egész nemzet hálás kegyelettel emlékezzék meg nemzetfenntartó tevékenységének máig kiható eredményeiről és érdemeiről.

Életbe lépett a csavargók törvénye Baján.

Baja, augusztus 18.

(Saját tudósítónktól.) Hirt adtunk már a közbiztonság megszilárdítására alkotott 1913. évi XXI. t. c. életbeléptetéséről. Ez a törvény azokkal a nem kívánatos elemekkel foglalkozik, akik állandóan csavarognak, részegeskednek s veszélyeztetik a város csendjét és békességét. A törvény szelleme, igen helyesen a büntözési alkalom megelőzésére törekszik, úgy gondolkodván, hogy a munkátlanság és részegeskedés viszi a lejtőn leghamarabb lefelé azokat, akik a magukrahagyás miatt öbe tett kezekkel élik napjaikat. Ezért szükséges, hogy a kevesebb erkölcsi érzékkel bíró emberre a törvény szigorúval is felügyeletet gyakoroljon az állam, melynek keze nemcsak támogatni, de sújtani is kell, hogy tudjon.

Eddig a naplopókkal és csavargókkal szemben ha azok bünténnyel vádolva nem voltak, tehetetlen volt a rendőrség, mely legfőljebb kihágási eljárás révén és minden esetben kisebb szabadságvesztéssel sujthatta az eléje került csavargókat. — Ami ezeknek éppen arra szolgált, hogy kipihenjék a mámort és hajléktalanságot s új programmon törjék a fejüket.

Az új törvénnyel mindez megszűnik. A rendőrbíró a nem kívánatos elemeket, mint a kóros szöveget, tudja lementseni a társadalom testéről. Ha a figyelmeztetés nem használ s a két hónapig terjedő fogság nem volna hasznos rájuk, a járásbíróhoz utalja a gonosz csavargót a rendőrség, akit aztán a börtön szigoráit meg, hogy munka nélkül nem lehet a társadalom testén élőködni. Akkor azután kényszerülve lesznek a krónikus munkakerülésben szenvedők arra, hogy végtére is hozzáállásnak a becsületes munkához, amely főleg rájuk lesz hasznos és javító hatású.

